A°. 1859. N°. 281.

VRIJDAG 25 NOVEMBER.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

UTRECHT, Vrijdag 25 November.

Gister hebben we gemeld, dat door Oostenrijk eene algemeene amnestie is uitgevaardigd, voor allen die zich in den Italiaanschen oorlog hebben gekompromitteerd. Die maatregel is een gevolg van eene der bepalingen van de vredesvoorwaarden te Villafranka aangenomen, en thans te Zurich bevestigd. Op dezen stap, hoopt men, dat verdere maatregelen van wege 't kabinet van Weenen zullen volgen, om den toestand van 't keizerrijk te verbeteren. Daartoe behoort zeker thans ook het voldoen aan de wenschen van Hongarije. Geschiedt dat niet, dan zou ook het Hongaarsch gebied weldra weder nieuwe moeijelijkheden voor Weenen kunnen verwekken, want de strekking der Hongaarsche wenschen is niet van dien aard, dat men ze zonder gevaar ligtvaardig ter zijde zou kunnen stellen. Tevredenstelling der verschillende volksstammen van Oostenrijk is te noodzakelijker, nu men te Weenen de hand wil slaan aan verbetering van het financiewezen, waartoe al dadelijk ook strekken moet het verminderen van het Oostenrijksche leger voor ⅕ deel. 't Leger, dat na die vermindering echter overblijft, is voor Oostenrijks krachten nog te talrijk. Waartoe behoeft het trouwens zooveel honderd duizende mannen in de kracht des levens aan landbouw en nijverheid te ontnemen? Tegen het buitenland? 't Is gebleken, dat Oostenrijk dan te kort schiet. Voor 't binnenland? Laat het huis van Habsburg zijne volkeren zóó regeren, dat het geene honderdduizende bajonetten noodig heeft, om binnenlands policie te houden en de bewoners alleen door de kracht der wapenen onderworpen te houden. Daartoe zijn betere middelen te vinden, die tevens de uitgaven van zelven zullen doen beperken.

Op het terrein van *ontwapening* wordt heden eene vrij belangrijke tijding ontvangen. Lord *Cowley* is naar Londen. Waarschijnlijk zullen de Italiaansche zaken en de moeijelijkheden, die de bijeenroeping van het kongres nog ondervinden, door den Britschen gezant, die aan het hof der Tuileriën zoo gezien is, te Londen nader besproken en welligt tot eene voorloopige regeling gebragt worden. Men zegt evenwel, dat het hoofddoel van de reis van lord *Cowley* is, dat keizer *Napoleon*, — met het oog op den minder welwillenden toon die tusschen de organen der beide natiën van tijd tot tijd heerscht, met het oog op de politieke moeijelijkheden, die zich nu en dan opdoen, waar de Westmagten zich over buitenlandsche vraagstukken trachten te verstaan, met het oog vooral op het belang van de handhaving der vriendschapsbetrekkingen tusschen Engeland en Frankrijk voor het behoud van de rust van Europa, — aan het hof van St. James eene *algemeene ontwapening* vraagt. Het zou dan eene belangrijke zending zijn, die aan lord *Cowley* ware opgedragen. Ook vóór den Italiaanschen oorlog is er van ontwapening gesproken, en wat is er van gekomen? De poging is zeer gewenscht; maar wil men tot de uitvoering overgaan, men zal op allerlei moeijelijkheden stuiten, waarbij de meest mogelijke goede wil en een wederkeerig vast vertrouwen moeten voorzitten, als men tot een goed einde wenscht te komen. Nu zal het echter vooreerst de vraag zijn, zal men te Londen en Parijs in beginsel over de vraag eenstemmig denken? Wordt zij willig opgenomen, er zou voor geheel Europa veel goeds uit kunnen voortkomen, wordt zij afgewezen, de vrees voor eene botsing tusschen Engeland en Frankrijk zou nieuw voedsel bekomen, en dreigender worden, dan zij nog geweest is. — Reeds moet lord *Cowley* gister van zijne zending te Parijs zijn teruggekeerd.

Van de Italiaansche aangelegenheid is niets naders. De *Univers* is nog verstoord over het regentschap van den heer *Buoncompagni*, en te Weenen grondt men er nog bezwaren op, om in de kongres-zaak tot eene beslissing te komen. Intusschen verneemt men van den aanstaanden regent niets, maar wordt er gewezen op de slotperiode van het nieuwe Toskaansche manifest, waarin wordt gezegd, dat de bevolking alleen door geweld gedwongen zal kunnen worden zijn verdreven hertog terug te nemen. Dat komt goed bij 't beginsel, 't welk door Engeland voortdurend nog wordt volgehouden, van volstrekte *noninterventie*. Intusschen heeft de *Nord* regt, als hij bij deze aangelegenheid er aan herinnert, dat Engeland datzelfde beginsel zoolang reeds heeft voorgestaan, maar dat het dit steeds met woorden deed, en, als het met zijne belangen overeen kwam, ook wel prijs gaf. In 1815 werd dat beginsel toch in Frankrijk niet gehouden, in 1820 en 1848 niet in Italië, in 1825 niet in Spanje, en mogen we niet er bijvoegen in 1859 niet in België?

Van de hervormingsplannen van Rome wordt voortdurend nog weinig goeds verwacht. Met Rome is 't altijd moeijelijk te handelen, als het iets moet toegeven; daarom heeft Zwitserland de zaak van de bisschoppelijke regtspraak, die voor een deel van Zuid Zwitserland aan Milanesche bisschoppen was opgedragen, eigenmagtig geregeld. Thans beproeft het slechts die regeling door Rome te doen goedkeuren.

In België houdt de Kamer der Vertegenwoordigers zich bezig met het herzien der bepalingen op de kadastrale opmetingen, die zeer verbetering eischen.

Er is berigt van den aanvang der vijandelijkheden door Spanje tegen Marokko. — Uit Britsch Indië hebben we gister het gerucht medegedeeld van den dood van *Nena Sahib*. — Wat van de Amerik. republieken nu en dan per telegraaf wordt medegedeeld, is zoo verward en onzeker, dat eene nadere bespreking hier onnoodig schijnt.

De sinds gister ontvangen **telegrafische depeches** laten wij hieronder volgen:

Madrid, Dingsdag. De Marokkanen hebben een depot van 700 kogels prijs gegeven, waarvan de generaal *Echague* onmiddelijk bezit heeft genomen.

De Mooren vechten slechts zwak; zij versterken zich.

Het ongunstig weder maakt het onmogelijk de zeeëngte over te steken.

Triest, Donderdag. De Australia is uit Konstantinopel aangekomen met berigten tot den 19. In de Zwarte zee hebben talrijke schipbreuken plaats gehad.

Kassel, Donderdag. De Tweede Kamer heeft de voorstellen der kommissie betreffende het door den heer *Löber* ingediend voorstel — om het adres betreffende de grondwetskwestie tot den Bondsraad te rigten — met 32 tegen 8 stemmen aangenomen.

Frankfort, Donderdag. In de heden gehouden zitting van den Bondsdag heeft Keurhessen zich met de voorstellen der kommissie vereenigd, en zich tot eenige koncessiën bereid verklaard, overigens echter vasthoudende aan de konstitutie van 1852.

Hamburg, Donderdag. De koning van Denemarken heeft het ontslag der ministers aangenomen.

De heeren *v. Scheele* en *Rottewill* zijn met de zamenstelling van een nieuw kabinet belast.

De opperraad is geprorogeerd.

Londen, Donderdag. De telegraaf-onderneming *Reuter* berigt, dat het doel van lord *Cowley's* reis naar Londen is, zich met de Engelsche regering te verstaan ten opzigte van een voorstel tot gelijktijdige ontwapening.

Londen, Donderdag. De tijdingen uit Amerika melden nog, dat de zamengezworenen op Haïti zijn doodgeschoten, zonder dat dit tot eenige manifestatie aanleiding gaf, en dat de president er zeer populair is.

Parijs, Donderdag. De *Patrie* zegt, dat de hinderpalen, door de gevoeligheid van Oostenrijk over de benoeming van den heer *Buoncompagni* ontstaan, weldra uit den weg geruimd zullen zijn.

Lord *Cowley* is hier uit Engeland teruggekeerd, werwaarts hij het formeel voorstel tot wederzijdsche ontwapening zou hebben overgebragt.

Londen, Vrijdag morgen. Eene depêche aan de *Morn. Post* berigt, dat de keizerin moeder van Rusland te Nizza ongesteld is geworden.

Parijs, heden Vrijdag. De *Monit.* meldt de benoeming van den heer *de Moustier* tot gezant te Weenen.

Onze Tweede Kamer houdt zich voortdurend bezig met de diskussiën over de O. Ind. aangelegenheden, en heeft gister o. a. het bespreken der Ind. zaken, de betrekking van den goev. gen. tot den minister, de Akademie te Delft en de bedevaart naar Mekka behandeld.

— Z. M. heeft benoemd: tot raadsh. in het prov. geregtsh. in Zuidh., mr. *P. A. Sander*, thans off. van just. bij de arr.-regtb. te Dordrecht; tot regter in de arr.-regtb. te Zierikzee, jhr. mr. *C. de Jonge*, thans regter-plaatsv. in die regtb.; tot regter-plaatsv. in de arr.-regtb. te Haarlem, mr. *J. Tielenius Kruythoff*, plaatsv. kantonr. te Haarlem; tot kantonr. te Zwolle, mr. *L. J. Rietberg*, thans kantonr. te Kampen; tot ontv. te Gouda c. a., *G. Emans de Micault*, thans ontv. te Culenborg; aan *W. R. A. Slicher*, op verz., eerv. ontsl. verleend als ontv. der reg. te Delft, met pens. — Voorts zijn benoemd tot ridder der orde van den Ned. Leeuw, den kapt.-luit. der Belg. marine, *Petit*; tot komm. der orde van de Eiken Kroon, den maj. in Belg. dienst *Buruel* en den graaf *de Fiquelmont*; tot off. den baron *R. Pijcke de Peteghem*, eerste sekr. van het Belg. gez. bij ons hof en het ridderkr. aan twee offic. der Belg. mar. aan boord van den bodem, met welke Z. K. H. den *graaf van Vlaanderen* onlangs herwaarts gekomen is.

:— Men zal zich herinneren, dat gedurende den jongsten oorlog in Italië, de belangen van Oostenrijk in Frankrijk door het Nederlandsch gezantschap te Parijs zijn waargenomen.

Dien ten gevolge heeft het Z. M. den keizer van Oostenrijk onlangs behaagd, aan het personeel van dat gezantschap en aan een drietal konsuls de volgende onderscheidingen te schenken, als aan: mr. *L. A. Lightenvelt*, buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister, het grootkruis der *Leopolds*-orde; aan den sekretaris mr. *W. F. Rochussen*, het kommandeurs kruis der orde van *Frans Joseph*; aan den attaché, graaf *van Rechteren*, het ridderkruis der orde van de ijzeren kroon, en aan den kanselier *M. J. H. van Lier*, het ridderkruis der orde van *Frans Joseph*; — en wijders het ridderkruis der zelfde orde aan *J. F. van den Broek*, konsul-generaal, te Parijs; aan *L. B. J. V. Jouve*, konsul te Toulon, en aan *A. W. Alma*, konsul te Marseille.

— Bij resolutie van den Min. van kolonien van 12 Nov. jl., zijn tot kand.-ambtenaren 2. kl. voor de burgerlijke dienst in Ned. Indië benoemd de navolgende studenten aan de koninkl. akademie te Delft, en wel van het 4. studiejaar: *J. H. L.* baron *d'Aulnis de Bourouill*, *A. C. Andreas*, *J. de Blaauw*, *F. G. A. v. Delden*, *J. H. Sollewijn Gelpke*, *J. W. G. Harloff*, *J. C. T. Kroesen*, *L. C. E. Kniphorst*, *E. D. Levyssohn Norman*, *D. F. W. Lucassen*. *J. W. Mensing*, *J. Mullemeister*, *B. Smissaert*, *P. J. A. Spaan*, *A. J. Spaan*, *F. L. Wattendorf*, *J. F. W. Wessels*, *L. Wessels* en *A. J. Voet*; en van het 3. studiejaar: *F. J. H. L.* baron *d'Aulnis de Bourouill*, *P. J. v. Berckel*, *E. L. Elias*, *E. A. Engelbrecht*, *C. M. Ketting Olivier*, *H. F. Ledeboer*, *F. Mayor*, *J. W. Obdam*, *F. J. G. Rutten*, *G. L. Schultz*, *N. F. H. van Slype*, *H. Smissaert*, *J. W. H. Smissaert*, *A. Thesingh*, *R. Wichers* en *H. J. Tydeman*.

— Het *Hand. en Eff. bl.* deelt onder alle voorbehoud een gerucht mede, volgens hetwelk mr. *J. P. P.* baron *van Zuylen van Nyevelt* tot goev.-gen. van Neêrl.-Indie, ter vervanging van den heer *Pahud*, zou worden benoemd.

— Van 's Rijks marinewerf te Amsterdam is eergister te Nieuwediep aangevoerd, een nieuw gebouwd vuurschip, bestemd ter vervanging van dat, hetwelk bij de Vlaamsche banken ligt. Het is van een uiterst sterken bouw en zal voor vier ankers liggen; Z. M. stoomschip Cycloop zal het in den loop dezer week derwaarts slepen. Ook nabij de N. Haaks bij Texel, zou een dergelijk vuurschip gelegd worden. *H. en Effbl.*

— De heeren *Lokhorst Jolivales*, koncessionarissen van den spoorweg van Utrecht over Amersfoort en Harderwijk naar Zwolle, zijn reeds bezig met het doen van opmetingen. De Minister van binnenl. zaken heeft hun zijne medewerking beloofd, zoodat men mag hopen, dat weldra uitvoering aan de koncessie zal worden gegeven.

— In eene *part. corr.* van de *Indep. Belge* wordt medegedeeld, dat Eng. kapitalisten het kapitaal voor den aanleg der Noorder- en Zuiderspoorwegen hier te lande zouden hebben aangeboden, onder voorwaarde echter, dat al de rails en de lokomotiven in Engeland zouden worden gekocht. Alweder een schoon vooruitzigt voor onze nijverheid en ons fabriekwezen.

— Wat men te wachten heeft, zegt *de Tijd*, als buitenlandsche bankiers eigenaars worden van inlandsche spoorwegen, kan Oostenrijk ons leeren, waar men voor elke verbetering in sommige banen

afhangt van het *bon-plaisir* eeniger Parijzer geldschieters. Dagelijks bevatten de Duitsche bladen daar staaltjes van. Zie hier wat wij onder anderen heden in een hunner uit Weenen geschreven vinden:

»De heer *Muniel*, direkteur der Zuid-oostelijke en noordelijke Staats-spoorweg-maatschappijen, die sinds kort uit Parijs te Weenen teruggekeerd is, heeft tot heden nog geenerlei voorstel aan de noordelijke baan gedaan, welke dan ook niet geneigd schijnt, jegens de Zuid-oostelijke eenige inschikkelijkheid te betoonen. De geschillen tusschen de twee spoor-maatschappijen kunnen niet zoo spoedig tot eene schikking geraken, ofschoon de bemiddelaars alle pogingen tot eene ineensmelting aanwenden. De noordelijke baan is daar bepaald tegen en de eerste aandeelhouder, de heer *Rothschild*, wil er niets van hooren. Zoolang deze niet toegeeft, wat wegens zijn ingenomenheid tegen den Parijschen bankier *Pereire* niet te denken is, kan de bijlegging van het geschil niet verwacht worden."

*— De raad dezer stad heeft in zijne gisteren gehouden zitting gunstig beschikt op een verzoek eener kommissie tot oprigting eener soldatenvereeniging, om gedurende de wintermaanden een lokaal in het militair logement in gebruik te mogen hebben.

De raad heeft tevens o. a. besloten een adres te rigten tot de Eerste Kamer der Staten-Generaal, houdende verzoek om zich niet te vereenigen met de door de Tweede Kamer aangenomen spoorwegwetten, welk adres nader zal ontworpen worden door de raadskommissie in zake den aanleg van spoorwegen.

Onder de ingekomen stukken bevond zich eene voordragt tot afstand van stadsgrond aan *H. v. Dijk* en *J. J. B. Goetsch*, tot het bouwen van woningen tusschen de Koestraat en de wasch- en badinrigting bij de Katharijne barrière, en tevens om buiten beschikking te houden een verzoek van het bestuur der wasch- en badinrigting, ter verkrijging van hetzelfde stuk grond.

Nog zijn twee rekwesten ingekomen van huurders van perceelen op Lepelenburg, verzoekende den huur voor een aantal jaren te vernieuwen, of de perceelen te mogen aankoopen, of schadeloosstelling voor hetgeen zij er op gebouwd hebben, in geval er noodzakelijkheid mogt bestaan dat de stad de perceelen in gebruik nam.

Ook werd afwijzend beschikt op een rekwest van de nachtwakers, bezwaren houdende tegen de hun rakende bepalingen der verordening op de policie.

De behandeling van het ontwerp-kontrakt van aanbesteding der gasverlichting is aan de orde gesteld en de voortzetting der beraadslagingen daarover, nadat door eenige sprekers het woord was gevoerd, tot eene volgende vergadering verdaagd.

*— Dat de aanneming der spoorwegvoordragten, met zoo groote opofferingen voor den lande (opofferingen, waardoor lokaliteitsbelangen vooral zullen worden gediend, terwijl onze thans weder zuinig gewordene Tweede Kamer voor andere groote werken wel de beurs zal sluiten) verre van algemeene vreugde wekken zou, daarvan waren wij overtuigd. Vooral is het vooruitzigt, — dat belastingen zullen kunnen verhoogd worden, om spoorlijnen te leggen, terwijl die tot dus verre zonder zulke ondersteuning werden daargesteld, — zeer aanlokkelijk voor hen, die *toevallig* niet bevoordeeld worden, gelijk Rotterdam en de Mookerhei!!

Opmerkelijk is het, dat intusschen de blijken dier ontevredenheid ook reeds uit gaan van eene stad, die bijna buiten den spoorwegstrijd stond, — van Haarlem namelijk. In de zitting van den Haarlemschen gemeenteraad van gister namelijk, heeft de heer *Imans* gemeend de aandacht te moeten vestigen op het besluit van de Tweede Kamer, ter goedkeuring van de voordragt tot den aanleg der spoorwegen, waarbij geheel Noord-Holland van het genot dezer wegen wordt uitgesloten; op den belangrijken rentewaarborg, ten laste van het Rijk, voor dien aanleg; — op de verklaring van den minister, dat hij, bij ontstentenis van middelen, om daarin te voorzien, nieuwe belastingen zoude voordragen. Naar het oordeel des sprekers, zoude in dit laatste geval Noord-Holland, ofschoon verstoken van dit genot, toch in deze belastingen moeten betalen. Hij heeft, naar aanleiding van een en ander, voorgesteld om zich bij een adres te wenden tot de Eerste Kamer, en daarbij te wijzen op de belangen van Noord-Holland en ook van deze gemeente, ten einde te mogen deelen in het genot der voordeelen, die van den aanleg der spoorwegen te wachten zijn, en indien zoodanig adres gewenschte uitkomst niet mogt hebben. Z. M. den Koning een dergelijk adres aan te bieden. Met 12 tegen 5 stemmen, is dienovereenkomstig besloten, en is het opstelllen van het adres opgedragen aan de heeren *Imans*, *Dyserinck* en *v. d. Poll*.

Dat voorbeeld zal zeker navolging vinden; moge de ijver niet verflaauwen, maar de strijd tot den einde toe worden voortgezet, ten bewijze, dat *doorgedeelde*, wetsvoordragten daarom nog de oogen voor regt en billijkheid niet doen sluiten.

— In den Middelburgschen gemeenteraad is mededeeling gedaan van het antwoord der regering op het adres der heeren *Bijleveld*, *Sprenger*, *Fokker*, *Lantsheer* en *Donkers*, in Okt. tot den koning gerigt, om voorloopige toezegging dat het wetsontwerp betrekkelijk de spoorwegen zoodanig wierd gewijzigd, dat aan adressanten nader eene koncessie zou kunnen verleend worden voor de afdamming van het Sloe en het graven van een kanaal door Walcheren, in plaats van de geprojekteerde overbrugging van het Sloe, terwijl hun in dat geval ook het subsidie van *f* 2,600,000, uitgetrokken voor overbrugging, tot de afdamming zou kunnen worden toegekend.

Het antwoord behelst in substantie, dat in het ontwerp geene wijziging te brengen was, doch met referte aan het te dezer zake in de memorie van beantwoording der regering voorkomende, wordt de verzekering gegeven, dat koncessionarissen bereid zullen worden bevonden tot zoodanige schikking.

— De gemeenteraad van Breskens heeft aan het gewestelijk bestuur zijn verlangen kenbaar gemaakt, om de in die gemeente gehouden wordende weekmarkt op te heffen.

— Het verzoek van diakenen te Leijden tot den grondsafstand ter bebouwing van het Pieterskerkplein en de Vestwal is door den raad bijna eenparig afgeslagen.

Ook te Leijden begrijpt men, dat men geene pleinen mag doen vervallen.

— Te Middelburg is na afgelegd examen de heer *J. M. Pilaar*, te Goes, tot kand. notaris bevorderd; en te Zwolle de heer *B. A. Bakker*, van den Ham.

— Na het bedanken van den heer *de Vos v. St* is te Zwolle tot lid van den gemeenteraad benoemd Mr. *J. Thiebout*, met 149 van de 187 stemmen.

— Te Gorinchem is tot lid van den gemeente-raad gekozen, de heer *A. W. van Tienhoven*.

— Ds. *Posthumus Meijjes*, pred. te Doesburgh, heeft voor de beroepen naar Franeker en Gorkum bedankt.

— Voor de dienst van Gorkum op Amsterdam is op de werf van den heer *Smit* eene schroefstoomboot op stapel gezet, voor rekening der ondernemers *Tegel* en *Betzer*, die thans de vaart met trekschuiten bedienen.

*— Uit Groningen schrijft men ons van eergister: Ten 12 ure werd heden voor het garnizoen eene exekutieparade gehouden ten einde een' mineur af te straffen, die eenige stukjes hout had weggegeven; hij is naar men verneemt bij zijn korps bekend als een goed, eerlijk en oppassend militair, en schijnen noch geldelijke noch andere oneerlijke bedoelingen de oorzaak van dezen misstap te zijn, doch heeft eenige glaasjes sterken drank daarvoor ten geschenke ontvangen. De krijgsraad heeft dan ook niet geaarzeld om dien mineur vervallen te verklaren van den militairen stand en hem te veroordeelen tot drie jaren kruiwagenstraf.

— Te Leyden heeft de begrafenis van den student in de regten *Jonas* met buitengewone plegtigheid plaats gehad. Omstreeks 300 medestudenten volgden het lijk.

— De heer *Tenboer* van Terpost zijn afgewaaiden hoed willende ophalen, gaf de teugels van zijn paard zijner dochter in handen. Het paard liep echter terug en stortte in 't Damsterdiep. De vader sprong te water en wilde zijne dochter redden, doch de krinoline belette, haar uit de chais te krijgen, terwijl de vader daarbij zich den schouder verrekte. Het meisje hielp echter zich zelve en dreef, vervolgens op hare krinoline dobberende, naar de overzijde. Het paard verdronk.

— Te Middelburg is de toren van een meestoof afgebrand. Te Groningen is een gedeelte eener tabaksdroogerij uitgebrand.

— Te Arnhem is *E. K.*, muziekmeester, tot *f* 10, boete veroordeeld, wegens het leggen van steenen op de rails van den Rijnspoorweg bij de stad.

— Te Rotterdam werden voor kort bij een banketbakker 100 bolissen besteld, door een vreemd heer. Dezelfde heer ging later naar een kleêrmaker en kocht daar een jas voor *f* 60; hij vroeg een jongen mede, om hem 't geld te bezorgen. Hij ging met dezen naar den banketbakker, vroeg daar of alles in orde was, en verzocht, dat de banketbakker er 60 bij den kleêrmaker en 40 bij een ander zou bezorgen. De 60 warme bolissen werden haastig bij den kleêrmaker bezorgd, die echter naar de *f* 60 kon fluiten. De vogel was gevlogen.

WATERHOOGTE.

Arnhem, *24 Nov.*, 1,12 El.; + AP. 8.07. Gev. 5 d.

De Rijnhoogte te Keulen den 24. Nov. 5 voet 10½ duim; 5 voet 10½ duim Rijnl.

Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

In de zitting van de Tweede Kamer van gister was aan de orde de voortzetting van de beraadslagingen over het wetsontwerp tot regeling van het koloniaal batig slot van 1857.

De heer *Thorbecke* vraagt voor de tweede maal het woord, en staat stil bij 1. de grondwets-herziening van 1848, 2. bij de bijzondere betrekkingen van den min. van Koloniën tot den goevern.-gen. De Spr. gaat de geschiedenis van de grondwets-herziening betrekkelijk de koloniale aangelegenheden uitvoerig na, en komt tot de slotsom, dat 's ministers bewering, alsof het eerste voorstel der kommissie reeds stilzwijgend door de niet-opname der door hem voorgelezen alinea, de niet-toepassing der konstitutionele beginselen op de koloniën zou bevatten onjuist is. Spr. houdt zich overtuigd, dat het een genot voor den min, van koloniën zal zijn; om rekenschap, opening en verantwoording te geven. Voorts betoogde Spr. de noodzakelijkheid, om den goeverneur-generaal meer vrijheid van handelen te geven, en wees hij daarbij op nieuw op het voorbeeld van Engeland.

De heer *van Hall* waarschuwt zijne medeleden, om al wat door den heer *Thorbecke* omtrent de uitlegging van de grondwet met betrekking tot de Indiesche aangelegenheden gezegd wordt, met de grootste omzigtigheid aan te nemen. Spr. toont uit de *bijdrage tot de geschiedenis der grondwet van den heer Thorbecke* aan, dat deze zelf erkent, op geen punt meer teleurgesteld te zijn dan ju.st op dit punt. Voorts zegt Spr., dat het gezag van den goev.-gen. in het Indiesche regerings-reglement geregeld is. Spr. zegt ten slotte, dat de Mem. van Beantw. over dit wets-ontwerp hem bijzonder genoegen heeft gedaan; men moet zorgen, dat de bevolking in Indië geene verkeerde denkbeelden ontvangt, en al leest de Indiër het Bijblad niet, Spr. zegt, dat toch het beruchte stuk van het Batav. *Handelsblad* in de inlandsche taal is vertaald en verspreid.

De heer *Thorbecke* vroeg het woord ter zake van de insinuatie van den heer *v. Hall*, om niet te gelooven wat Spr., omtrent de Gw. herziening heeft verklaard, en dat hij zou trachten daaraan eene andere uitlegging te geven, eene insinuatie, welke door zijne geheele parlementaire loopbaan werd wedersproken.

De heer *v. Hall* antwoordde, dat hij geenszins in twijfel heeft willen trekken de standvastigheid, welke de heer *Thorbecke* ten allen tijde heeft doen blijken.

De minister van koloniën toonde aan, dat de Kamer die de grondwetsherziening van 1848 behandelde zich verzet had tegen de groote inmenging der vertegenwoordiging in Indiesche zaken, en daarmede te kennen had gegeven, dat zij zich niet vereenigde met de voorstellen dienaangaande door de kommissie van herziening ontworpen. Ook hij geloofde, dat zelfstandigheid van den goeverneur-generaal in sommige opzigten wenschelijk zou zijn, maar bij de ministerieële verantwoordelijkheid, die den minister van koloniën zoo dikwijls in de verpligting brengt de Kamer inlichtingen omtrent regeringsdaden in Oost-Indië uitgeoefend te verschaffen, was dit wel onmogelijk; hij zou wel wenschen de zelfstandige werking van den opperlandvoogd te versterken, maar dan moest de Kamer niet telkens hem omtrent allerlei bijzonderheden ophelderingen vragen.

De heer *v. Nispen* heeft hierop betoogd, dat men wel voorzigtig moet zijn, maar dat het regt der kamer tot het vragen van inlichtingen, niet te zeer door de reg. moest bestreden worden.

Bij de 3. § besprak de heer *v. Hoevell* de wenschelijkheid der indiening van een ontwerp tot regeling der wijze van beheer en verantwoording der koloniale geldmiddelen, waarop men sinds zoolang reeds wachtte.

De *Min. v. Kolonien* betreurde, dat in de Grondwet niet duidelijk bepaald was, wat ten deze behoorde gedaan te worden, daardoor zou verschil van meening voorgekomen zijn. Wel erkende hij, dat in het programma van het tegenwoordig ministerie een wets-ontwerp tot regeling der Ind. komptabiliteit beloofd was, maar daaraan was voldaan: hij had eene transitoire wet voorgedragen om die nader aan te vullen, in verband met het uitzigt dat zoodanige wet in vereeniging met de komptabiliteitswet voor de geldmiddelen hier te lande zou tot stand komen. Het voorloopig verslag op dat ontwerp had hij eerst acht maanden later ontvangen, en uit die omstandigheid had hij afgeleid, dat op zoo grooten spoed bij de Kamer ten dezen aanzien niet aangedrongen werd; daarenboven was hem gebleken dat de Kamer zich niet vereenigd had met vele der in dat ontwerp voorkomende beginselen ten opzigte van de verhouding der geldzaken met de Nederlandsche Haudelmaatschappij, en van de kredieten. Daarenboven had de ondervinding hem geleerd, dat als men eenmaal aan eene begrooting gebonden was, alsdan vele uitgaven niet hadden kunnen worden gedaan, als nu geschied was ten behoeve van telegraaflijnen, van de stoomvaart in vereeniging met belangrijke expeditiën, ook ter verbetering van den toestand des legers; vervolgens was de behandeling der Oost-Indische begrooting door de vertegenwoordiging om den afstand der koloniën van moeijelijken aard; ook in Engeland werd de koloniale begrooting niet door het parlement overwogen en vastgesteld. Aangaande dit ontwerp meende hij geene stellige beloften te kunnen doen.

Bij de behandeling van paragraaf 6, besprak de

de heer *v. Hoevëll* de inrigting van de Delftsche akademie, het aldaar gegeven onderwijs, de vervanging van den raad van bestuur door een direkteur, enz. Hij geloofde uit hetgeen in de gewisselde stukken voorkwam, dat de hervorming dier instelling nog niet ophanden was, waaraan echter behoefte was, wanneer hij het oog vestigde op den maatregel vastgesteld bij Koninklijk besluit van Mei jl., dienende tot voorloopige voorziening in de behoefte van ambtenaren voor de dienst in Ned.-Indië. Die maatregel was zijns inziens genomen, om jongelieden naar de Delftsche akademie te lokken, maar daardoor was men in eene ongeregelden toestand geraakt. Omdat te bewijzen bragt hij ter sprake de benoeming van personen tot ambtenaar van de 1. kl. krachtens art. 9 van opgenoemd besluit.

De minister van Koloniën herinnerde er aan, dat de Delftsche akademie eigentlijk niet behoorde onder zijn bestuur. Maar daar die inrigting strekt om de Indische ambtenaren te vormen, had hij er toe bijgedragen tot de benoeming van hoogleeraren, die hierin van dienst konden zijn. Onzeker was het welke hervorming die instelling moest ondergaan; hij zou steeds zorgen dat aldaar menschen opgeleid werden die geschikt waren in Indië nuttig werkzaam te zijn. Om aanvankelijk iets te doen, had hij onder anderen het bestuur eenige verandering doen ondergaan, en was een direkteur, met Indië bekend, aan het hoofd gesteld; dergelijke maatregel konde eene hervorming voorbereiden. Het koninklijk besluit van Mei strekt om te voorzien in de behoefte van het oogenblik aan ambtenaren.

De heer *v. Hoëvell* merkte uit het door den Min. aangevoerde aan, dat ook bij afwijzing te Delft, men een goed ambtenaar kan zijn, weshalve hij het bestaan van de akademie niet zeer noodig keurde.

Bij § 7 is door den heer *van Eck* aangedrongen op wettelijke regeling der zaak van het archiefwezen.

Eindelijk is bij § 9 door den heer *van Twist* de zaak der bedevaartgangers naar Mekka op nieuw behandeld, eensdeels uit het oogpunt van verdediging van het besluit van 1852, anderdeels tot bestrijding van de publikatie van Julij 1859, als strijdig met de wet en het Staatsbelang. De *Min. v. Koloniën* achtte zich bezwaard in het openbaar daarover uit te weiden, doch vond ook geen aanleiding, om op de uitnoodiging van den heer *v. Hoëvell* een komitee-generaal daarvoor te provoceren.

Vervolg van het Bijvoegsel.

De heer *v. Bel* erkent dat die post in het vorige jaar is afgestemd en op een ander artikel overgebragt. De heer *v. Asch v. Wijck* meende, dat voortaan geen toelagen aan onderwijzers meer mogten verleend worden dan krachtens art. 70 der wet op het lager onderwijs. Een andere post is toen echter op de begrooting gebleven: de post voor onderhoud van schoolgebouwen. In den loop van dit jaar is die post op de begrooting van 1860 niet uitgetrokken en de komm. met het onderzoek der begrooting belast heeft gemeend hoofdst. VII met het oog op art. 36 der onderwijsw t met een belangrijk cijfer te moeten verhoogen. Maar wat is daarvan het gevolg? Op hoofdst. VII vindt men alleen uitgaven door bijzondere wetten verpligtend opgelegd; daar komt ook voor onder no. 6 een post, omschreven als »kosten voor het lager onderwijs ingevolge art. 36 en 37 der wet op het lager onderwijs," en nu vraagt spr. of de nu gevraagde gratifikatien voortvloeijen uit eene wettelijke verpligting. Dat is niet het geval: het geldt louter eene liberaliteit, en dus behoort dit punt niet onder hoofdst. VII te huis, maar onder hoofdst. VIII, waar dergelijke post altijd voorgekomen is. Spr. heeft reeds in de zomerverg. er op gewezen, welke gevolgen het zou hebben, als men die gratifikatiën niet onder hoofdst. VIII uittrok; dan zouden Ged. St. zich niet tot het verleenen dier gratifikatien bevoegd achten en de missive van den inspekteur van het lager onderwijs bewijst, dat dit werkelijk het geval is geweest. Het thans voorgestelde middel om deze zaak weder in den vorigen toestand te brengen is zeer aannemelijk, en niet in strijd met de wet op het lager onderwijs.

De heer *Wijers* deelt, bij afwezigheid van den rapporteur der begrootings-komm. voor 1860, de geschiedenis van dezen post mede. Die komm. mistte dien post van *f* 2000, die zou moeten strekken voor de aangevraagde toelage. Zij heeft er echter toen te weinig op gelet, waar zij die som heeft gebragt, want zij heeft haar gesteld onder de verpligte uitgaven; strikt genomen kunnen Gedep. Staten haar dus niet uitgeven. Spr. meent echter dat als de vergadering het doel erkent er geen zwarigheid zal bestaan voor Gedep. Staten de uitgave zonder wijziging te doen.

De heer *Cordes* kan als medelid der laatste begrootings-komm. zich wel vereenigen met hetgeen door den heer *Wijers* dienaangaande is medegedeeld. Hij meent ook, dat zal aan het voorstel van Gedep. Staten gevolg worden gegeven, die post alsdan op hoofdstuk 8 zal dienen gebragt te worden, omdat, zooals door een der Spr. teregt is opgemerkt, op hoofdstuk 7 slechts posten voorkomen, waarvan de uitgaven verpligtend zijn ingevolge bijzondere wetten, en hetwelk van den onderhavige post niet kan gezegd worden.

Met algemeene stemmen wordt alsnu de konklusie van het rapport aangenomen.

Niets meer te behandelen zijnde stelt de Voorz., overeenkomstig art. 65 der provinciale wet, voor, de vergadering te sluiten, hetgeen, niemand zich daartegen verklarende, in naam des Konings door hem geschiedt.

TURIJN, 22 November.

Het antwoord van den prins *van Carignan* aan den president onzer volksvergadering heeft, naar men meldt, te Bologna een onaangenamen indruk gemaakt, even als ook te Florence, Parma en Modena. Men ziet toch in het regentschap van den heer *Buoncompagni* slechts een halven maatregel, die niemand voldoet, en deze regent zal volstrekt geen invloed hebben.

De diktator *Farini* heeft tot den koning een brief gerigt, waarin hij verklaart, bereid te zijn van zijne funktiën afstand te doen, zoo dit het vaderland van nut kan zijn.

De koning van Sardinië heeft een besluit onderteekend, waarbij 40 millioen voor de vestingwerken van Linato, Pizzighettone, Cremona en Pavia wordt verleend.

De *Espero* meldt, dat koning *Victor Emmanuel* zijn jagtgeweer aan *Garibaldi* ten geschenke heeft gezonden.

De regering der Romagna heeft besloten tot versterking van Bologna, waartoe eene som van 500,000 frs. zal besteed worden.

De *Monitore Toscano* bevat de volgende nota:

»De heer *Chelli*, vikaris-generaal van Gressetto, heeft tot de Toskaansche regering de uitnoodiging gerigt, om 's Hemels zegen over koning *Victor Emmanuel* af te smeken. »Laat ons," zegt hij daarin, »vurige gebeden tot den God der barmhartigheid opzenden, opdat hij dien braven en edelmoedigen koning zegene, hem nieuwe krachten en eene goede gezondheid geve, zijne dagen verlenge en hem hulp blijve verleenen ter vervulling van het grootsche en wonderbaarlijk werk van Italië's bevrijding."

In Venetië wordt een aan het kongres voor te leggen adres geteekend, waarin tegen de voortduring der Oostenrijksche heerschappij in Italië geprotesteerd wordt.

BERN, 23 November.

De kommandeur *Jocheau* begeeft zich voor eenigen tijd met verlof naar Turijn, en wordt zoolang vervangen door den eersten gezantschapssekretaris.

WEENEN, 22 November.

De Protestantsche vergadering van het Pesther komitaat heeft besloten, den keizer te verzoeken: de uitvoering der geoktroijeerde konstitutie te schorsen, den Protestanten hunne stelling van voor Maart te hergeven, hun verlof te geven tot het houden eener synode, en zijnen ministers te bevelen, niet meer belemmerend tusschen beide te komen in de zaken der Hongaarsche Protestanten. Dit besluit verdient vooral ook daarom opmerking, omdat de regering zich kort geleden ten strengste tegen alle dergelijke demonstratiën heeft verklaard.

BERLIJN, 23 November.

Als grond van Hannovers weigering tot bijwoning der Wurtzburger konferentie, geeft men aan, de antipathie der Hannoversche regering tegen alle bonds hervorming.

Gisteren of eergisteren heeft onze regering langs diplomatischen weg kennis bekomen van de aanstaande bijeenkomst der Wurtzburger konferentie.

De gemeenschappelijke Landdag van Mecklenburg-Schwerin en Strelitz is den 6. te Sternberg geopend, bij welke gelegenheid een aantal wetsontwerpen zijn aangekondigd, waaronder die betrekking hebben op de veranderingen, door de beide regeringen in te voeren in de verdeeling en heffing der belastingen, die bovenmate op de stad- en havenbewoners drukken, terwijl de rijke grondeigenaren, die twee derden van den bebouwbaren grond in eigendom hebben, er bijna niet door getroffen worden.

Ter beurze te Hamburg liep eergisteren het gerucht, dat de Russiesche regering de tolregten op den invoer aan eene vereeniging van finantiemannen had verpacht.

LONDEN, 23 November.

Van dr. *Livingstone* is hier een brief ontvangen van den oever der Zambesi, dd. 27 Mei. O. a. deelt hij daarin mede, dat hij een uitgebreid hoogland met meeren heeft gevonden, waar de inlanders zich op groote schaal met de katoenteelt bezig houden, en de boomwol door ieder gesponnen en geweven wordt.

De *Bombay Standard* bevat berigten omtrent de expeditie tegen de Waghers. Het fort Begt is niet bestormd, maar vrijwillig door den vijand ontruimd, waarna men den volgenden morgen onder een hoop lijken dat van hun aanvoerder vond. Het fort werd toen geplunderd en gesloopt. Dit heeft echter ten gevolge, dat de Hindoos in geheel Westelijk Indië hoogst verbitterd zijn wegens den roof der tempelkostbaarheden en de vernieling van den tempel. Lord *Elphinstone* heeft hun dan ook beloofd, dat al wat van den buit aan de regering kwam, teruggegeven zal worden.

Den 11. Okt. heeft te Bombay weder eene meeting tegen de inkomsten-belasting plaats gehad, waaraan 2500 personen, zoo inlanders als anderen hebben deelgenomen, die der regering aanboden 6 millioen pst. op te brengen, zoo men hun van die nieuwe belasting wilde vrijstellen. De regering is echter niet zoo zeer in verlegenheid dat zij dat voorstel met graagte zal aanvatten. Zij heeft, hetgeen nog nooit gebeurd is, haar budget openbaar gemaakt, en daaruit blijkt, dat het deficit tot 3,350,000 pst. teruggebragt is.

— 24 *Nov.* Gec. 96½; Peru 4½ pCt. —, 3 pCt. —; Venez. 5 pCt. 28½, 2¼ pCt. 14½; Port. 5 pCt. —; Sp. 3 pCt. 45, 1½ pCt. 33¾; Rusl. 4½ pCt. —, 5 pCt. —; Sard. —.

PARIJS, 23 November.

De nieuwe minister van binnenlandsche zaken, de heer *Billault*, heeft in de administratie eene doelmatige wijziging aangebragt. De prefekten moesten vroeger na lange tusschenpoozen den minister uitvoerige rapporten indienen over de gebeurtenissen in hunne departementen. Bovendien moesten zij dagelijks kleine verslagen opzenden. Dit alles is echter nu vervangen door een rapport, driemaal per maand, den 10., 20. en 30. in te dienen, »en geen omhaal van woorden of algemeene redeneringen bevattende."

De keizer heeft den gewezen konsul te Nizza, *Aladenize*, die hem vroeger als infanterie-luitenant goede diensten heeft bewezen, een landgoed geschonken ter waarde van 300.000 frs.; de dochter had hij reeds een bruidschat gegeven.

De *Constitutionnel* geeft heden zijne vreugde er over te kennen, dat Griekenland eindelijk zal beginnen fatsoenlijk huis te houden. Die zijne schulden betaalt, zegt het blad, verbetert wel niet altijd zijne bezittingen, maar die huishouden kan, begint rijk te worden! De belofte in de Grieksche troonrede, om jaarlijks 900000 frs. ter aflossing der in 1833 door Engeland, Frankrijk en Rusland gewaarborgde leening te besteden, is zoodanig huishoudkundig besluit. Frankrijks voorschotten aan Griekenland beloopen reeds 28—29 mill. frs.

Het 2. bataillon jagers te voet heeft Parijs verlaten en zich naar Brest begeven. Het is naar China bestemd en bestaat enkel uit manschappen, die in de Krim, Italië en Algerië gediend hebben.

Berigten uit Konstantinopel van den 9 November melden, dat er weder eene nieuwe wet tegen de weelde verschenen is, welke bij de Turksche dameswereld zeker nog meer ontevredenheid verwekken zal dan de Riza'sche wet, strekkende om de overmatige verteringen der grooten te keer te gaan, en welke hun derhalve verbood aan hunne gasten zoete koffij en versierde pijpen aan te bieden. Ditmaal wordt aan de vrouwen verboden handschoenen en doorschijnende sluijers te dragen, en aan alle Turkinnen wordt het gebruik der bekende ongracieuse gele schoenen nadrukkelijk aanbevolen. De harem des keizers zal met een goed voorbeeld voorgaan, en, tot schrik van de dames aldaar, is reeds eene lading van duizend paar gele schoenen in het serail bezorgd. Het talrijke vrouwelijke personeel in het keizerlijk paleis zal buitendien aanmerkelijk verminderd, en de hierdoor beschikbaar wordende slavinnen aan beambten en officieren ten huwelijk gegeven worden.

PARIJS, 24 November.

Ten gevolge der kalmer taal van de Engelsche bladen is de beurs heden in eene vastere en levendiger stemming.

— 24 *Nov.* Rente op tijd 3 pCt. 70.17½; Fr.-Oost-Spw. 555.—; Sp. 1½ pCt. —, 3 pCt. 43½.

MARSEILLE, 23 November.

De bladen van Algiers weerspreken het gerucht van den dood van generaal *Liniers*.

Het officieele blad van het koningrijk der Beide Siciliën berigt, dat de heer *Paulin Talabot* verwacht wordt, om zich te verstaan over den loop der werkzaamheden aan den spoorweg van Napels naar Tarente, waarvan hij met de HH. *Blount* en *Rotschild* de koncessie heeft.

Uit Nizza meldt men, dat koning *Victor Emmanuel* er verwacht wordt, om de keizerin-moeder van Rusland een bezoek te brengen.

Uit Konstantinopel wordt nog vernomen, dat *Kiamil-Pacha*, president van het oppergeregtshof, disponibel gesteld is, en door *Saffetti-Pacha* wordt vervangen.

Verder meldt men nog, dat op de grenzen van Montenegro gevechten hebben plaats gehad tusschen de Montenegrijnen en Oostenrijkers, doch dat deze ontmoetingen volstrekt niet met de staatkunde te maken hadden.

De Syrische troepen hadden hunne achterstallige soldij van de laatste twee jaren ontvangen.

De Porte heeft *Zarif Pacha* eene gratifikatie van 1000 beurzen gegeven.

ADVERTENTIËN.

*** Getrouwd:
J. DOMMISSE Cz.,
beroepen Predikant van *Stavoren*,
en
H. VAN INGEN.
Utrecht, 25 November 1859.

*** Heden beviel voorspoedig van eenen ZOON G. T. M. BROM, geliefde echtgenoote van C. A. OVERWIJN, Apotheker.
Utrecht 24 November 1859.

*** Voor de vele blijken van deelneming, ondervonden bij het overlijden van Mevrouw de Weduwe CAMPEN, geboren BLOM, betuigt de familie haren welgemeenden dank.
Utrecht, 25 November 1859.

Alle avonden!!
Soirées Vocales et Instrumentales
door de familie BUZIAU,
in het Beijersch Bier- en Koffijhuis Doctrina *Choorstraat*
HEDEN AVOND!!!
Inwijding van het nieuwe Orchest.
Nieuw Repertoire van Muzijk en Chansonnettes.
G. DE BOER.

*** Men zal op morgen Zaturdag, den 26. November 1859, des namiddags ten 5 ure precies, in het lokaal van verkoopingen, achter St. Pieter, te Utrecht, in het openbaar verkoopen:

No. 1. Een vóór weinige jaren nieuw gebouwd HEERENHUIS met grooten TUIN, staande en gelegen te Utrecht, aan de westzijde van de Maliebaan, nabij de Nachtegaalsteeg, wijk I no. 197 *d.* groot 7 R. 58 E. Het Huis heeft acht Kamers, waarvan beneden en boven ieder twee en suite; voorts Keuken, Kluiskelders, Zolders en vele welingerigte gemakken. Te aanvaarden 1. Februarij 1860.

No. 2. Een hecht sterk en goed onderhouden WINKELHUIS, bestaande in een Voorhuis, Kantoor, 5 Kamers en eenige vertrekjes, Keuken, Zolder, Kluiskelders, waarvan een aan de gracht uitkomt, en verder vele gemakken, staande en gelegen te Utrecht aan de westzijde van de Twijestraat wijk B. no. 189, groot 1 R. 2 E. In gedeelten verhuurd tot 1 Mei 1860, te zamen om *f* 332 in het jaar.

No. 3. Een HUIS en aanbehooren, staande en gelegen te Utrecht, tusschen de voormalige Bijlhouwerstoren, nu Pelmolen, en de Tolsteegbrug, wijk B, no. 363, groot 96 E. In gedeeltens verhuurd om *f* 4,— in de week.

No. 4. Een HUIS en aanbehooren, met daarvoor liggend ERF met Boomen, staande en gelegen te Utrecht in Tolsteeg, aan de oostzijde van den Vaartschen Rijn en hoek van de Stijfselsteeg, wijk K, no. 23, groot 84 E. In gedeeltens verhuurd om *f* 2,75 in de week.

No. 5. Een GRAFKELDER op de gemeentebegraafplaats te Utrecht.

No. 6. Eene GRAFSTEDE op de gemeente begraafplaats te Utrecht.

Breeder bij aanplakbilletten omschreven, te bezigtigen als daarbij vermeld en nader onderrigt te bekomen ten kantore van den Notaris DWARS.

*** Men zal op morgen Zaturdag den 26. November 1859, des namiddags ten 5 ure precies, in het lokaal van Verkoopingen, achter St. Pieter, te Utrecht, in het openbaar verkoopen:

Eene Hecht-Sterke, zeer goed Betimmerde en allezins wel onderhoudene DUBBELE HEERENHUIZINGE, met Grond, Plaats, Tuin en verder aanbehooren, staande en gelegen te Utrecht, aan de Zuidzijde van de Minrebroederstraat en strekkende van daar tot aan de St. Annastraat, waar ook een uitgang en vroeger Stal en Koetshuis, thans Tuin- en Mangelkamer is, wijk G, N°. 301, groot 4 Roeden, 20 Ellen. Het huis heeft voorts drie Benedenkamers, waaronder eene Zaal en Suite, vijf Bovenkamers, waarvan vier in elkander loopen en allen op den gang uitkomen; verder boven nog vier Kamers en Zolders, Keuken, vijf bekluisde sterke Kelders en vele gerijfelijkheden. Te aanvaarden 1 Mei 1860 of vroeger, zooals zal worden overeengekomen.

Breeder bij aanplakbilletten omschreven; te bezigtigen als daarbij is vermeld en nader onderrigt te bekomen ten Kantore van den Notaris DWARS.

*** Men zal op morgen Zaturdag den 26 November 1859, des namiddags ten vijf ure, in het Lokaal van Verkoopingen, te Utrecht, achter St. Pieter, in het openbaar verkoopen:

Twaalf KAMEREN of WONINGEN met Erf en Grond, staande en gelegen te Utrecht, in de Groote Eligensteeg, in de Waterpoort, wijk A, Nos. 111 tot en met 122.

Te zamen verhuurd voor *f* 7.15 in de week.

Eerst ieder afzonderlijk en daarna gecombineerd te veilen.

Breeder bij billetten, en nader onderrigt ten Kantore van den Notaris BORRET te Utrecht.

*** **VERKOOPING** van **Eiken, Elzen** en **Esschen Hakhout**, aan de Steenenbrug te Overlangbroek, op Maandag den 28. November 1859, 's middags om twaalf ure, bij HENDRIK VAN DONSELAAR, aan de Steenenbrug voornoemd.

*** Verkooping op Maandag 28. November 1859, ten 10 ure, op *Persijn*, onder Maartensdijk, van zwaar **Eiken-, Berken- en Elzen-Hakhout; — Esschen-, Berken- en Populieren-Boomen**, zeer geschikt voor Werkhout, en **Droog Hout.** Nadere informatiën ten kantore van de Notarissen DE GRAAF en VAN MEERLANT, te Utrecht.

*** De Notaris TISSOT VAN PATOT te Maarssen, zal op Dingsdag 29 dezer, des voorm. 10 ure, ten huize van *S. van Soest* te Zuylen, verkoopen: 90 perceelen **Boomen** en **Elzen Hout**, onder Zuylen, en 3 bunders **Weerden** en **Elzen Hout**, onder Achttienhoven. Breeder bij billetten omschreven.

*** Verkooping in de Boerderij op *Eijckenstein* te Maartensdijk, op Vrijdag 2 December 1859, ten 10 ure, van **zwaar Eiken Hakhout, Eiken-, Beuken-, Berken- en Sparren-Boomen en Sparrendunsel.** Nadere informatiën op *Eijckestein* en bij de Notarissen DE GRAAF en VAN MEERLANT te Utrecht.

*** **HOUTVERKOOPING te Beukbergen onder Zeyst** Dingsdag 29 November, 10 uur, van **Eiken Hakhout** en **Sparren Dunsel**, waaronder, bij **Bloem- en Boonstaken**, en eenige gehakte **Sparren.**

*** **HOUTVERKOOPING op den Nienhoff bij Bunnik** op Woensdag den 30. November 1859, des voorm. 10 ure, van **Eiken, Wilgen-Populieren Boomen, Hakhout** en **droog Takkebossen** en **Stommels.**

*** **Men vraagt te huur** tegen 1° Mei of vroeger, een BUITENHUIS, nabij een welvarend dorp of kleine stad gelegen, met grooten Moestuin en liefst eene Boomgaard. De nabijheid van eene goede school is een hoofdvereischte. Adres onder letter X. O. X. bureau dezer Courant.

*** Bij gelegenheid van het **ST. NICOLAAS FEEST**, is het Magazijn ruim voorzien van alle soorten van fantaisie **Meubelen**, elegante **Werktafeltjes, Schrijftafels, Chaufeuses**, Étagères enz. — De nog voorhanden *Pendules, Porceleinen*, *Pleated* en *Zilver-werken* worden tot zeer verminderde prijzen uitverkocht.
M. A. F. REUSER.

ST. NICOLAAS.

*** NOLET EN ZOON, Boekhandelaren *Oude Gracht bij de Bakkerbrug*, *tegenover het Hôtel het Kasteel van Antwerpen*, hebben de eer te berigten dat zij even als vorige jaren wederom geassorteerd zijn in

KINDERBOEKJES
EN
WERKEN VAN SMAAK.

De Catalogus van een en ander ruim **500** titels bevattende van Werken *die veorhanden zijn* wordt heden *Gratis* verspreid en is op aanvrage te bekomen. Zij nemen mitsdien de vrijheid zich minzaam aan te bevelen. Alles wordt aan Huis ter bezigtiging gezonden.

MEUBELEN.

*** De ondergeteekende is ruim voorzien van **alle soorten van Meubelen**, voor welks soliditeit een jaar wordt ingestaan. Alle bestellingen worden door hem ten spoedigste afgeleverd.
J. H. F. VERSLOOT,
Zuilenstraat, wijk A, no. 578.
Bij wien tevens een bekwame KNECHT vast werk kan bekomen.

URBANUS PILLEN,
bereid volgens het aloude en echte Recept waarop men in het bijzonder attent maakt.

*** Zijn zeer nuttig in onsteldheden der MAAG, en werken heilzaam op de SPIJSVERTERING. Zij zijn uitmuntend tegen de GAL, SCHERPTE in het BLOED, en UITSLAG der HUID, zij zijn ZACHT LAXEREND en SLIJMAFDRIJVEND. Verzegelde doozen van $37\frac{1}{2}$ Ct. en dubbele Doozen van 75 en 150 Ct., zijn in onderstaande Dépôts verkrijgbaar.

Amsterd., J. Alsteede Droogist Heilig Weg D. 321.	Nijmegen Gebr. Swemmelaar.
Amersf., Gebr. Bruning.	Rotterd, A. van den Toorn, Apoth., Weste Wagenstr.
Arnhem, S Holland.	Tiel, D. v Wermeskerken.
Breukelen, J. Vlaanderen.	Utrecht, F. Altena, Apoth. en Droog. op het Steenweg over de Donk rstr N°. 372.
Brummen, S. J. van Rijn	Wageningen, A. Assman.
Culenburg, C. Rademaker.	Woerden, L. Ruijten
Deventer, J. Muller.	Wijk bij Duurs., Wed. C. Zorn.
Gorinchem, H. F. de Mol.	IJsselstein, H. Moolhuizen.
Harmelen, J. C. Haasse.	
Leksmond, H. Glinderman.	

*** DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY. Buitengewone genezing van eene *zieke borst.* De vrouw van W..... J.... te Haarlem woonachtig, leed sedert de geboorte van haar laatste kind hevige pijnen aan de borst, waar in zij onderscheidene zaten had. Haar man raadpleegde onderscheidene deskundigen deswegen, doch alles te vergeefs. Eindelijk nam men de toevlugt tot de zalf en pillen van *Holloway*, waarop al spoedig het lijdende deel een beter aanzien verkreeg, en na weinig weken tijds was zij volmaakt hersteld. Door deze uitmuntende zalf, worden ook alle huidziekten spoedig genezen.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: Doosjes Pillen à *f* 0,80, *f* 1,85, *f* 3,00, *f* 6,75, *f* 13,50, *f* 20,50. Potjes Zalf à *f* 0,80, *f* 1,85, *f* 3,00, *f* 13,85, *f* 20,95.

Zijn op *franko* aanvragen à kontant te bekomen bij L. J. GROOTENDORST, te Utrecht, bij G. C. T. VAN DE ROEMER, te Amersfoort, en bij J. STRAATMAN, hoofddépôthouder te 's Bosch, alsmede te Londen, Strand, 244, en New-York 80 Maiden Lane. HOLLOWAY'S etablissement.

MARKTBERIGTEN.

WIJK BIJ DUURSTEDE, 23 November.

Tarwe van *f* 8.25 tot *f* 8.75. Ruwarige dito van *f* 10.00 tot *f* 10.25. Rogge van *f* 7.00 tot *f* 7.50. Boekweit van *f* 7.00 tot *f* 7.50. Haver van *f* 4.00 tot *f* 5.25. Paardenboonen van *f* 8.00 tot *f* 8.25. Witte Erwten van *f* 8.20 tot *f* 8.50. Garst van *f* 0.00 tot *f* 0.00. Boter de 5 Ned. Onzen van *f* $0.47\frac{1}{2}$ tot *f* $0.52\frac{1}{2}$. Hoendereijeren de 100 stuks *f* 4.00.

SCHIEDAM, 23 November.

Moutwijn per Ned. vat zonder fust *f* 14.00 Jenever *f* 19.50. Amst. proef *f* 20.75. Alles zonder de belasting. Spoeling per Ketel *f* 1.60.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg*.)

Nov.	Uren	Wind- rigt.	Wind- kr. N a.	Barom. bij 0°.	Ther F.	Afwijk. d.Temp.	Vochtigh.	Gev. regen.	Opmerkingen
24	2	ozo.	5.5	764.69	46.4	+ 4.0	0.73	0.	Bijna helder
	10	o.	3.5	63.94	34.9	— 3.8	0.93	0.	Helder.
25	8	o.	0 5	63.66	31.8	— 6.3	0.93	0.	Helder.

PRIJZEN VAN KOEPONS EN LOSB. OBLIGATIËN.

Metalliek	*f* 23.10	Pruissische	*f* 34,75
Nat. Met. Koep. .	„ —,—	Spaansche.	„ 2,40
Napelsche	„ —,—	Sp. Coep. per fr.	„ —,—
Div. Eng. in . . £	„ 11.60	Hamb. Russen. .	„ 34,37½
Eng. Russen . . .	„ 11,60	Russ. in Zilv. R. .	„ 33,97½
Fransche	„ 55 25	Poolsche in fl. . .	„ 26,87½
Belgische	„ 55.75	Dollars	„ —,—

PRIJZEN DER EFFEKTEN.

AMSTERDAM 24 November 1859.

NEDERLAND.				
Werkel. Schuld	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$62\frac{7}{8}$	$62\frac{15}{16}$
dito dito	3	„	$75\frac{1}{16}$	$75\frac{1}{8}$
dito dito	4	„	$97\frac{1}{4}$	
Handelmaatschappij . .	$4\frac{1}{2}$	„	126	
SPANJE.				
Obligatien	$1\frac{3}{4}$	pCt.	$32\frac{1}{2}$	$32\frac{9}{16}$
Obligatien	3	„	$43\frac{11}{16}$	$43\frac{3}{4}$
Binnenl. Schuld	3	„	$42\frac{5}{16}$	$42\frac{7}{16}$
PORTUGAL.				
Obligatiën	3	pCt.	$43\frac{5}{8}$	$43\frac{3}{4}$
dito 1856/59 . . .	3	„	$42\frac{1}{8}$	$42\frac{3}{16}$
RUSLAND.				
Oblig. bij *Hope en C°.*	5	„	$104\frac{1}{8}$	
Obligat. 1828 & 1829.	5	„	$102\frac{1}{8}$	$102\frac{1}{4}$
Certifikat. 1831 & 1833	5	„	$84\frac{1}{8}$	
Certifikaten 1840 . . .	4	„	$80\frac{7}{16}$	$80\frac{1}{2}$
Cert. bij *Stieglitz* . . .	4	„	$80\frac{3}{8}$	
dito 5e Serie	5	„	90	$90\frac{1}{4}$
dito 1855 6e Serie . .	5	„	$99\frac{3}{8}$	$99\frac{9}{16}$
dito Adm. te Londen	$4\frac{1}{2}$	„	$95\frac{1}{2}$	
dito dito	3	„	$63\frac{1}{8}$	
Certifik. van Assign. .	6	„	$61\frac{7}{8}$	$62\frac{1}{4}$
POLEN.				
Aand. 1835, fl. 500			$157\frac{1}{4}$	$157\frac{1}{2}$
Obligatiën	4	pCt.	$77\frac{5}{8}$	$77\frac{11}{16}$
PRUISSEN.				
Obligatiën	5	„	$101\frac{5}{8}$	
OOSTENRIJK.				
Oblig. Metaliek	5	pCt.	$53\frac{15}{16}$	$54\frac{1}{8}$
Oblig. Route Am.. . .	5	„	$73\frac{1}{4}$	$73\frac{5}{8}$
dito dito Nat. 1854. .	5	„	$57\frac{13}{16}$	58
dito dito	$2\frac{1}{2}$	„	$28\frac{5}{8}$	$28\frac{3}{4}$
BRAZILIË.				
Geldl. 1824, £ 100. .	5	pCt.	$99\frac{3}{8}$	$99\frac{1}{2}$
„ 1839, £ 100. .	5	„	$99\frac{1}{4}$	
AMERIKA.				
Ecuad. Oblig. 1855. .	1	„	$14\frac{1}{2}$ on.	
Venez. Oblig.	3	„	$26\frac{9}{16}$	
Grenada, Oblig. . . .	$3\frac{1}{4}$	„	$14\frac{3}{4}$	
Mexiko, Obl.	3	„	$20\frac{1}{2}$	$20\frac{9}{16}$

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.

Bijvoegsel bij No. 281
van de Utrechtsche Prov. en Stads-Courant.

Provinciale Staten van Utrecht.

Zitting van Donderdag 10 November.

Tegenwoordig zijn 29 leden, afwezig met kennisgeving de HH. *Pabst*, *de Vries*, *Voet*, *Menso. Setelerkamp*, en voorts de HH. *Kien*, *v. Asch v. Wijck*, *Hardenbroek v. Hardenbroek*, *de Murall*, *Jongeel*, *de Heus* en *Boer*.

Wordt bij monde van den heer *v. Nooten* rapp. uitgebragt omtrent het voorstel van Gedep. Staten betreffende de aanvraag om subsidie voor de school te Polsbroekerdam, in welk rapport wordt voorgesteld overeenkomstig het voorstel van Gedep. Staten f 200 te verleenen alleen voor 1860, als tijdelijke hulp; te besluiten dat die som niet zal worden toegekend, dan na te zijn verzekerd, dat werkelijk in de behoeften van het onderwerp is voorzien; en Gedep. Staten uit te noodigen de gemeentebesturen van Benschop en Polsbroek aan te bevelen, ten spoedigste maatregelen te nemen om de bijzondere school te Polsbroekerdam te vervangen door eene openbare bijschool. Besloten dit rapport aan de orde te stellen na de nog te behandelen zaken.

Wordt bij monde van den heer *Broers* verslag uitgebragt door dezelfde komm. nopens het voorstel van Gedep. Staten omtrent de toelagen door de provincie aan de onderwijzers te verleenen. Als slotsom harer overweging stelt de kommissie voor. 1. Dat de vergadering zich volkomen bevoegd verklare, om ook thans nog, de bedoelde gratifikatien aan de onderwijzers te verleenen, die, te voren jaarlijks, tot een afwisselend bedrag, tot aanmoediging of ondersteuning aan de onderwijzers werden gegeven. 2. Om ten gevolge daar van de begrooting van 1859 te wijzigen door bij hoofdstuk 8 afd. 1 een nieuw artikel te voegen luidende:

„Toelagen ten behoeve van school onderwijs en „instellingen van onderwijs *f* 2000"

en dat bedrag te vinden door afschrijving van hoofdstuk 1 art. 6, voor zoo veel noodig aangevuld door het artikel uit hoofdstuk 2 onvooziene uitgaven.

Besloten dit rapporl nader aan de orde te stellen, na de nog te behandelen punten.

Aan de orde is de wijziging door den heer *v. Bel* alsnog op het veenderij-reglement voorgesteld.

De heer *Bastert* zegt dat de komm. alle artikelen van het reglement en de nu aangenomen wijzigingen zorgvuldig heeft nagegaan, en tot de konklusie gekomen is, dat de voorgestelde wijziging niet noodzakelijk is. Zij meent, dat bij hare voorstellen genoegzame strafbepalingen op alle artikelen zijn toegepast en aan Gedep. Staten de bevoegdheid is gegeven, om wat wederregtelijk vergraven of uitgebaggerd is te doen herstellen En aangezien het doel der verg. slechts is, de werken ter beteugeling van den plas te doen in stand houden, gelooft zij dat daartoe maatregelen genoeg genomen zijn.

De heer *v. Bel* zal er niet verder op aandringen. In verscheidene artikelen wordt echter wel is waar bepaald, dat Ged. St. op kosten van den nalatige de zaken kunnen doen herstellen, maar dikwijls zal het moeijelijk zijn die kosten terug te erlangen, omdat het in zeer vele gevallen insolvente personen zal betreffen, en daarom had Spr. gedacht, dat het niet ondoelmatig ware eene strafbepaling op te nemen. Spr. trekt echter zijn voorstel in, omdat de komm. het niet noodig schijnt te oordeelen, en deze toch uit mannen bestaat, meer dan hij met veenderijzaken bekend. Hij doet dat te eerder, omdat hij vernomen heeft, dat een aantal processen verbaal in veenderijzaken zijn blijven liggen, omdat het rijk wil, dat de proceskosten eerst moeten worden voorgeschoten door het veenderijbestuur.

De Voorz. betuigt alsnu namens de vergadering der komm. dank voor den door haar verrigten arbeid.

Aan de orde is alsnu:

De missive van ged. Staten, houdende het voorstel tot bekrachtiging der gedane aankoopen van gronden, benoodigd geweest voor de verbetering van den Haarweg, — konform;

Het voorstel van ged. Staten, om de beslissing op het verzoek van het heemraadschap van den ring der Waardassacker en Holendrechter polders, om van de werking van het algemeen reglement te worden uitgezonderd, te verdagen, en Ged. omtrent deze zaak voor diligent te houden, — konform;

Het voorstel van ged. Staten, om de behandeling van het ontwerp-reglement voor het waterschap Maarssenbroek te verdagen, en, in verband daarmede, Ged. te houden voor diligent, — konform.

Wordt alsnu zonder omvraag besloten overeenkomstig het rapport den komm. betreffende het ontwerp reglement voor de Bunschoter en Duister Uitwatering, welk rapport eindigt met het advies, het ontwerp niet verder te behandelen, maar het onderhouden der diepte van de haven voor zooverre het voor de waterbewaring noodig is, aan het bestuur op te dragen, en het waterschap met eene vaste jaarlijksche uitkeering te belasten, en eindelijk Ged. St. uit te noodigen, deze zaak voorloopig zooveel mogelijk te regelen en daarna een gewijzigd ontwerp-reglement aan de vergadering aan te bieden.

Wordt, konform het advies der met het onderzoek belaste komm., goedgekeurd het ontwerp reglement voor het Noordelijk Geinwaterschap.

Wordt in behandeling genomen het rapport betreffende het ontwerp reglement voor het waterschap de Wiers, in welk rapport wordt voorgesteld, na art. 9 een nieuw art. in te voegen, houdende dat onder het bepaalde in de artt. 8 en 9 in buitengewone gevallen niet begrepen is de aanschaffing van as en molenroeden.

De algemeene beraadslaging wordt hierover geopend.

De heer *v. Nooten* heeft bezwaar om de som in art. 8 te bepalen op *f* 200, daar het polderbestuur *f* 300 heeft voorgedragen en het ontwerp ter visie heeft gelegen zonder dat de ingelanden bedenkingen hebben gemaakt. Vermits dit waterschap ten laste heeft het onderhoud van een watermolen vindt Spr. het zeer bezwarend, dat die som op *f* 200 zou gebragt worden. In verband met de mem. v. toel. zou nu een bepaald beginsel worden gehuldigd. Hier geldt het slechts een bijzonder reglement voor een waterschap van geringen omvang, doch als die voor grootere waterschappen zullen worden voorgedragen, dan zal men aanzienlijke sommen moeten vaststellen. Om nu daarvoor een vast beginsel aan te nemen, hiermede kan Spr. zich niet vereenigen.

De heer *v. Beeck Calkoen* is voor zich zelven niet zoo ingenomen met het stelsel van openbare aanbesteding, maar plaatst zich alleen op het standpunt van het reglement, het eenig standpunt voor Gedep. Staten. De algemeene beginselen daarin zijn, dat in art. 83 gesteld is, dat ieder werk en iedere leverantie in het openbaar wordt aanbesteed. Bij uitzondering zal onderhandsche aanbesteding geoorloofd zijn; ten einde vertraging bij noodzakelijke werken te voorkomen is het bestuur in art. 81 de bevoegdheid gegeven om alle gewone en buitengewone werken, als het dat noodig acht, zonder eenige magtiging te doen uitvoeren en onderhouden, mits daarvan zoodra mogelijk aan de ingelanden kennis gevende. Nu komt het Spr. voor, dat de polderreglementen daaraan dienen getoetst te worden. In het onderhavig geval heeft men te doen met een polder, waarin de uitgaven die niet voor administratie dienen nog geen *f* 400 bedragen, waaronder slechts *f* 144 voor eigenlijke kosten van onderhoud. Nu zal bij aanneming de vergadering beslissen, dat de magtiging tot het doen van onderhandsche aanbestedingen zich zal uitstrekken over de geheele som, die voor werken benoodigd zal zijn. Verlangt de vergadering dat, Spr. gelooft wel dat het in de uitvoering geen bezwaar zal geven, maar dan houdt men niet vast aan het stelsel van het algemeen reglement.

De heer *de Geer v. Oudegein* merkt aan, dat in deze verschil moet gemaakt worden tusschen polders die een watermolen hebben en die er geen hebben.

De heer *v. d. Poll* zegt dat er zeer veel aan gelegen is, dat de werkzaamheden aan een watermolen deugdzaam worden verrigt en het materieel van de beste kwaliteit zij; bij openbare aanbesteding is men daarvan niet zoo verzekerd. Als ingelanden nu een hooger bedrag goedkeuren, doen zij dit met oogmerk om vooral deugdzaam werk te bekomen.

De heer *v. Nooten* komt op tegen het gesprokene door den heer *v. Beeck Calkoen;* dat lid wil een beginsel uitspreken, en juist met dat denkbeeld kan Spr. zich niet vereenigen. Men stelt een bijzonder reglement vast, dus er moeten bijzondere omstandigheden geregeld worden. Elke polder vordert eene bijzondere regeling, en nu gelooft Spr. niet, dat de vergadering zou kunnen uitspreken, dat zij bv. voor allen het onderhoud van een molen op gemiddeld *f* 200 stelt. Spr. gelooft niet dat men zich op dat standpunt moet begeven, daar men dan tot nadeel der ingelanden zou werken. Art. 83 is zeer vatbaar voor ontduiking, daar men een aantal zaken onder de bijzondere werken zou kunnen brengen, zoo zelfs dat Spr. zou kunnen zeggen, dat de som te groot is. Dat is echter niet aan te nemen. Spr's denkbeeld is, dat de som in een milden zin bepaald behoort te worden. Het bestuur is verantwoording schuldig aan de ingelanden, en Spr. aarzelt niet uit te spreken, dat deze naar zijne beschouwing de baas zijn, en de administrateurs besturen, die verantwoording moeten doen aan hunne principalen.

De heer *de Kock* ondersteunt het gesprokene door den heer *v. Nooten*, en herinnert dat in de zomervergadering, hoewel niet als beginsel aangenomen, toch door verscheidene leden als hun wensch is te kennen gegeven, zoo min mogelijk in de door de polderbesturen in te zenden ontwerpen te veranderen, tenzij daartegen van wege de Ingelanden bezwaren zijn ingekomen. Spr. acht *f* 300 niet te hoog.

De heer *v. Beeck Calkoen* zegt, dat het hier niet de vraag is wat de ingelanden zullen mogen doen, maar dat het 't bestuur is, dat gebonden wordt. Het komt Spr. daarom vreemd voor, dat als men bij een polder die eene uitgaaf van *f* 250 heeft aan wat men in den regel werken van onderhoud noemt, men dan eigenlijk zal zeggen, dat het bedrag dat aan onderhandsche aanbestedingen kan worden besteed door het bestuur zal zijn het gansche bedrag der jaarlijksche uitgave.

De heer *de Louter* zegt dat de komm. meende, dat *f* 200 in een waterschap van waar de uitgaven voor aanbesteede werken slechts *f* 200 à *f* 300 bedragen meer dan voldoende achtte, tenzij men art. 83 van het algemeen reglement op zijde wilde zetten. Het kan zijn dat er gevallen voorkomen, waarin dit niet voldoende achtte, maar daarom heeft zij voor zoodanige gevallen eene uitzondering gemaakt.

De heer *Ram* merkt aan, dat in art. 5 door het betrokken polderbestuur is voorgedragen as bezoldiging voor den sekretaris *f* 30 en voor den penningmeester *f* 34, terwijl in de voordragt van Gedep. Staten deze jaarwedden tot een lager cijfer zijn uitgetrokken. Spr. geeft mitsdien in overweging naar aanleiding van het in deze vergadering kenbaar gemaakt verlangen, om zich zoo veel mogelijk aan de voordragten der betrokken polderbesturen te houden, de jaarwedde van den sekretaris op *f* 30 en die van den penningmeester op *f* 34 te houden.

De heer *v. Nooten* blijft er bij dat *f* 200 niet voldoende is. Hij vindt dat men het bestuur eene vrijheid behoort te geven, te meer daar door ingelanden geene bedenkingen zijn gemaakt tegen de voordragt van het bestuur. Het waterschapsleven is toch geheel iets anders dan het gemeenteleven. Wanneer de som werkelijk te gering is, zal men de ingelanden telkens moeten oproepen. Nu is nog de vraag of het krediet van *f* 200 voor alle werken is, dan wel voor ieder werk. Men heeft nu nog maar alleen het oog gehad op de watermolens, maar art. 83 zegt, dat ook andere werken in openbare aanbesteding komen.

De heer *v. Beeck Calkoen* meent dat als men bij eene totale uitgaaf van *f* 422 *f* 200 uitzondert van den regel van algemeene aanbesteding, dat genoeg is. Spr. herinnert nog, dat niet de ingelanden aan banden worden gelegd, want die hebben de vrijheid te bevelen, dat alles uit de hand gemaakt zal worden.

De heer *de Kock* merkt aan, dat wat betreft de traktementen geene afwijking in de oorspronkelijke voordragt wordt voorgesteld, maar dat in het ontwerp de post voor schrijfbehoeften onder de traktementen was opgenomen, dat het echter spreker met Gedep. Staten ook regelmatiger voorkomt, om dien onder een afzonderlijk artikel uit te trekken.

De heer *de Geer v. Oudegein* zegt, na de inlichtingen van den heer *v. Beeck v. Calkoen* omtrent de uitgaven, de verhooging niet meer zoo noodzakelijk te achten.

De heer *Cordes* merkt aan, dat door den heer *v. Beeck Calkoen* te regt is gezegd, dat niet de ingelanden, maar wel de besturen beperkt worden; dat dit beginsel dan ook te vinden is in art. 83 van 't prov. polderreglement, welk reglement aan Gedep. Staten in deze alleen tot leidraad mag strekken; dat hij wel met den heer *v. Nooten* kan instemmen, dat polderzaken op eene andere wijze geregeld moeten worden dan gemeentezaken, maar dat dit niet insluit, dat men de beginselen, in het polderreglement aangenomen, en bij welks behandeling de tegenwoordige beschouwingen van dien Spr. ook ter sprake zijn geweest, moet voorbijzien. En nu wenscht Spr. te vragen, of de uitgetrokken som dan zoo gering is? Spr. zou meenen, dat, in het algemeen genomen, geen vaste som voor een post als de onderwerpelijke kan worden aangenomen, en dat dit afhankelijk blijft van de uitgebreidheid des polders en het tantum van de jaarlijksche rekening; maar dat in het onderhavige geval die vraag ontkennend moet worden beantwoord, omdat wanneer op eene begrooting tot een jaarlijksch bedrag van *f* 400, een post voor onderhandsche aanbesteding wordt toegestaan van *f* 300, het beginsel in art. 83 van het polderreglement ter neder gelegd, niet wordt opgevolgd. Dat hieruit zou volgen, dat het bestuur doorloopend geregtigd zoude zijn om alles onderhandsch aan te besteden, omdat het blijken zal, dat wanneer men de administratiekosten van de *f* 400 aftrekt, dat voor de raming van onkosten voor alle de werken nog geen *f* 300 zullen overschieten, en dat hij de vrijheid neemt de vergadering in overweging te geven, dat bijaldien het gevoelen van den heer *v. Nooten* ingang mogt vinden, alsdan het beginsel hetwelk in het polderreglemeut, na rijpe overweging, is gehuldigd, zal worden vernietigd.

De heer *v. Cleeff* zou zich met de voordragt kunnen vereenigen, zoo zij alleen als beginsel moest strekken voor kleinere molens. Daar er echter ook groote molens in verschillende polders zijn, acht hij wenschelijk dat onderscheid gemaakt worde.

De heer *Cordes* meent dat de som afwisselend moet zijn naar de grootte van den polder en de jaarlijksche uitgaven.

De algemeene beraadslagingen worden alsnu gesloten en de 4 eerste artikelen zonder diskussie aangenomen.

Op art. 5 wordt door den heer *Ram* als amend. voorgesteld het traktement van den sekretaris in al. 3 te bepalen op *f* 30 en dat van den penningmeester in al. 4 op *f* 34.

Dit voorstel, niet ondersteund wordende, wordt het art. met de beide volgende onveranderd aangenomen.

Art. 8. De werken en leverantien, bedoeld bij art. 83 van het algemeen reglement, zijn die, waar van de kosten de som van *f* 200 vermoedelijk te boven zullen gaan.

De heer *v. Nooten* stelt voor, *f* 200 te veranderen in *f* 300.

De heer *v. Beeck Calkoen* wijst er op, dat men bij aanneming van dit voorstel de regten der ingelanden verkort; niet van hen die gestemd hebben op het voorgelegen hebbend reglement, maar van hen die na dezen zullen komen, daar men hun ontneemt de magt om gebruik te maken van de vergunning in art. 83, om zelven te verklaren, of zij de werken publiek of ondershands willen hebben aanbesteed.

De heer *de Louter* zegt, dat men niet *à priori* kan aanbesteden wat aan den molen zal gemaakt worden, want men weet niet wat dat zal zijn. De regel is echter dat het waterschap laat repareren wat op het oogenblik noodig is. Doet het dat niet, dan krijgt het eindelijk eene groote reparatie. De gewone kleine reparatien zijn niet onder de *f* 200, maar die moeten dienen voor een werk dat men in eens wil doen.

De heer *v. Nooten* is tegen het beginsel dat ged. Staten het als regel willen aannemen. Spr. vraagt waar de zekerheid is, dat bij hevigen storm niet een groote schade ontstaat? dan zullen de ingelanden van heinde en verre moeten worden opgeroepen, die toch aan eene hoogere som hunne goedkeuring hebben gehecht. Dat het reglement ook werkelijk verbindend zou zijn voor het nageslacht kan Spr. niet toestemmen; hij gelooft, dat als de ingelanden later eene wijziging verzoeken in het belang van het waterschap, hun die niet geweigerd zal worden.

De heer *Harmsen* gelooft, dat men het laatste gedeelte van art. 83 te veel voorbijziet. Men schijnt er tegen op te zien de ingelanden bij elkaâr te roepen; deze kunnen toch op hunne vergadering in den aanvang des jaars magtiging verleenen, ja zelfs tot eene hoogere som. Mogt er een groote ramp gebeuren, valt b. v. een molen om, dan zal toch in geen geval *f* 200 genoeg zijn.

De heer *Bastert* vereenigt zich met het amendement, ten eerste omdat hij het wenschelijk acht, de oorspronkelijke voordragt zooveel mogelijk te behouden, maar ook omdat het best *f* 200 in overeenstemming is met den maatstaf, voor andere waterschappen aangenomen, want hij betwijfelt of een maatstaf is aangenomen; gelooft hij dat er geen aan te nemen is, maar dat de bijzondere omstandigheden van den polder bij de vaststelling van het bijzonder reglement in aanmerking moeten komen.

De *Voorz.* meent, even als de heer *Harmsen*, dat art. 83 aan ingelanden de meest mogelijke vrijheid laat. De algemeene regel is, openbare aanbesteding, maar de ingelanden zijn vrij, het bestuur tot onderhandsche te magtigen.

Met 20 stemmen tegen die der heeren *v. d. Poll*, *de Kock*, *Strick v. Linschoten*, *de Geer v. Oudegein*, *Ram*, *Bastert*, *v. Cleeff*, en *v. Nooten*, wordt het amendement van den heer *v. Nooten* verworpen, waarna het art. onveranderd wordt aangenomen.

Komt alsnu in behandeling het voorgesteld nieuw artikel na art. 9 van den volgenden inhoud:

„Onder het bepaalde bij de artt. 8 en 9 zijn, in buitengewone gevallen, niet begrepen het aanschaffen van boven-as en molenroeden."

De heer *Cordes* meent, dat men het breken van een molenas of van molenroeden, al geschiedt dit bij stormachtig weder, wel onder de buitengewone omstandigheden kan rangschikken. Meestal vindt dit plaats in dat jaargetijde, waarin het hoogst schadelijk voor de ingelanden zou zijn, dat de molen buiten het gemaal zou geraken, hetwelk men zoo spoedig mogelijk moet trachten te herstellen. Door den spoed welke daarbij meestal wordt vereischt, heeft het bestuur de gelegenheid niet, om vooraf den grondeigenaren, die heinde en verspreid wonen, bijeen te roepen, en dan gelooft Spr. dat wel een van die bijzondere gevallen aanwezig is, waarvan in den aanhef van art. 81 van het polderreglement sprake is.

De *Voorz.* zou meenen, dat door deze wijziging de ingelanden en het bestuur meer beperkt worden. Spr. gelooft niet dat zulks de bedoelig zijn kan.

De heer *Harmsen* acht het art. overbodig. Het bestuur zal geregtigd zijn, te voren molenroeden op te doen, en zal dus zorgen er in voorraad te hebben.

De heer *Bastert* meent, dat door die bijvoeging het bestuur te weinig gewigt wierd gegeven. Men zou de vraag kunnen opperen of er dringend gevaar aanwezig was. Men zou in het bijzonder reglement te bepaald uitspreken, dat zoodanige werken buiten de ingelanden zou kunnen worden aangeschaft.

De heer *v. Nooten* vraagt, of men de levering van molenas en molenroede in het openbaar kan aanbesteden. Het zou kunnen geschieden, maar zeer veel bezwaren en moeijelijkheden te weeg brengen.

De heer *v. Bel* zegt dat het welligt moeijelijk is, maar dat als zoodanige as- of molenroeden benoodigd zijn, dit ôf gewone reparatie zal zijn, en dan kan men bij de jaarlijksche vergadering der ingelanden tot goedkeuring der begrooting de toestemming der ingelanden vragen, om deze buiten aanbesteding aan te koopen, ôf een buitengewoon geval, en dan is art. 81 van toepassing. Spr. meent daarom, dat de bijvoeging onnoodig is, terwijl het misschien gevaarlijk zou zijn de uitzondering in dit reglement te plaatsen, juist omdat zij in de reeds vastgestelden niet is opgenomen waardoor de meening zou kunnen ontstaan, dat iets dergelijks in die waterschappen niet geoorloofd zou zijn.

De heer *v. Nooten* vraagt, of men dan bij alle volgende reglementen het beginsel van uitzondering, al ware het noodig, zou moeten verzaken, omdat er geene in de vorige zijn opgenomen.

De heer *v. Beeck Calkoen* gelooft, dat men uit de inlassching in het eene reglement, de uitsluiting in het andere, waar de bepaling niet voorkomt en toch noodig zou kunnen zijn, zou kunnen afleiden. Spr. gelooft ook dat de bepaling geen nut maar wel verwarring aanbrengen zal.

De heer *v. Reede* meent dat de heer *Cordes* eene te ruime beteekenis aan art. 81 geeft. Daar staat „bij dringend of dreigend gevaar neemt het bestuur alle maatregelen, die het tot voorkoming van schade dienstig acht." Men kan niet altijd voorzien, wanneer een molenroede zal breken. Door het breken van de roede kan er schade aan den molen worden berokkend. Maar is de roede gevallen dan is het dringend en dreigend gevaar voorbij. Spr. meent dat dit artikel meer ziet op het gevaar, te duchten door het doorbreken van waterkeerende werken.

Het voorstel der komm. wordt alsnu met 17 stemmen tegen 11 verworpen; voor de HH. *v. Reede*, *v. d. Poll*, *Strick v. Linschoten*, *de Kock*, *de Geer v. Oudegein*, *Bastert*, *Wijers*, *de Louter*, *Ram*, *v. Nooten* en *v. Cleeff*.

Het volgende art. wordt zonder omvraag goedgekeurd en daarna het geheele reglement aangenomen met 20 stemmen tegen die der HH. *v. Reede*, *Strick v. Linschoten*, *de Kock*, *de Geer v. Oudegein*, *Bastert*, *Ram*, *v. Nooten* en *v. Cleeff*.

De zitting wordt alsnu gedurende een kwartier uurs geschorst.

De werkzaamheden hervat zijnde wordt met algemeene stemmen aangenomen het bijzonder reglement voor het waterschap van Zandveld.

Aan de orde is daarop het rapport der komm. betreffende de aanvraag om subsidien van het 15. landhuishoudkundig kongres.

De heer *de Kock* geeft de komm. in overweging te lezen in plaats van „tot een bedrag van *f* 700" „van een bedrag tot *f* 700." Zoo zeer als iemand wenscht hij ook door het houden van kongressen den landbouw te bevorderen, maar acht het regelmatiger subsidie te verleenen al naar er behoefte zal zijn, en dan niet hooger dan tot een bedrag van *f* 700.

De *Voorz.* vraagt hoe men dat zal nagaan.

De heer *de Kock* meent, dat er toch wel rekeningen bij het kongres zullen bestaan.

De *Voorz.* meent dat het toch niet de bedoeling kan wezen, dat Gedep. Staten die zouden nazien.

De heer *v. Nooten* meent dat men aan het blijk van belangstelling zoo geen bepaalde beperking mag geven.

De heer *de Kock* geen amendement voorstellende, wordt de voordragt der komm. zonder omvraag aangenomen.

Aan de orde is het rapport der komm. betreffende de aangevraagde subsidie voor de school te Polsbroekerdam.

Den heer *Bastert* komt deze zaak van geheel nieuwen aard voor, daar het eene subsidie aan eene bijzondere school geldt. Spr. weet wel, dat de Staten daartoe niet onbevoegd zijn, maar het komt hem voor, dat de zaak rijpelijk behoort te worden overwogen. Spr. heeft gezien uit de bij het andere voorstel gevoegde missive van den hoofdinspekteur, dat er onderwijzers zijn met een traktement van *f* 230 tot *f* 390. Nu bestaat te Polsbroekendam, op ruim een uur afstands van Benschop, eene school, door bijzondere personen daargesteld ten hunnen eigenen gerieve. Spr. kent die personen, welke het adres hebben ingeleverd niet, maar had toch wel willen weten, of die school ook een bijzonder, misschien wel kerkelijk karakter heeft; ten andere, of adressanten onvermogend zijn, om eene school tot hun eigen gemak in stand te houden. Het komt Spr. voor, dat dit laatste het geval niet is, vooral als hij in aanmerking neemt de lage traktementen in sommige gemeenten, zoo even aangehaald, en het minimum dat de wet bepaalt op *f* 400.— terwijl men hier verlangt door het provinciaal subsidie *f* 524.— te kunnen uitloven. Wordt het voorstel aangenomen, dan zal daarenboven het gevolg zijn, dat de regeling der zaak in beide gemeenten nog niet tot stand komt.

De heer *Broers* gelooft, dat de vergelijking door den heer *Bastert* omtrent de traktementen gemaakt, niet doorgaat, daar onder anderen op de door hem bedoelde scholen meer scholieren zijn. Wat betreft het karakter der school, kan Spr. den heer *Bastert* volkomen gerust stellen, zij heeft geen kerkelijk karakter, en Spr. beroept zich daarbij vooral op de aanbeveling van den schoolopziener, die anders niet zou hebben plaats gevonden. De school moet eenvoudig gaande worden gehouden in het belang van een vijftigtal kinderen. Eene regeling zal door beide gemeenten moeten plaats hebben; maar nu bestaat eene dringende noodzakelijkheid, en het zou te beklagen zijn, dat geduren de misschien een jaar een 50tal kinderen verstoken bleef van onderwijs, waarin men nu door eene kleine som zou kunnen voorzien.

De heer *Bastert* meent, dat de opgaven in de missive van den inspekteur betreffende de traktementen het totaal bedrag betreffen, en dan bedragen die van *f* 230 tot *f* 390 voor openbare scholen, ter men de *f* 524 wenscht te geven voor eene bijzond school. Spr. wijst er op omdat, in vergelijking m andere uitgaven, deze nog al hoog voorko Men zie een onderwijzer te krijgen voor *f* 400 passe die *f* 76.— bijv. Spr. gelooft niet, dat adr santen zoo onvermogend zijn, dat zij dat zouden kunnen doen. De provincie zal nog bela rijke offers moeten dragen voor het lager onderw Daarover klaagt Spr. niet, maar daarom moet m wel overwegen. Daarbij komt nog de vraag, of voor jaar wel een onderwijzer zal kunnen gevonden word

De heer *Broers* wijst op de missive van den spekteur, waarin voorkomt, dat die traktementen te laag zijn, en dit juist de grond is waarom er op aandringt, dat de provincie de *f* 2000 to lagen zal blijven verleenen. Wat betreft de laat zwarigheid door den heer *Bastert* geopperd, mer Spr. aan, dat als Gedep. Staten zien, dat de scho op die wijze niet is in stand te houden, zij de sub sidie niet zullen geven.

De heer *v. Nooten* zegt, dat het schoolgeld vo de onderhavige school *f* 264 gulden bedraag terwijl *f* 100 berekend wordt als verdienste uit schoolbehoeften; hiervan gaat *f* 40 af voor hu rest dus *f* 324; voegt men daarbij *f* 200 sub sidie, dan is de som niet te hoog. De heer *Bast* vraagt naar de gegoedheid van adressanten; ma het was, meent Spr., van de komm. niet te verge dat zij daarover een onderzoek zou instellen. Spr. ach het hoogst wenschelijk, dat de subsidie verleend word

De heer *v. Beeck Calkoen* vestigt de aandacht op de eerste der beide voorwaarden, dat de som nie worde toegekend, dan nadat Gedep Staten verzeker zijn, dat werkelijk in de behoeften van het onder werp is voorzien geworden. Spr. meent dat dit strijd tegen de reden waarom de subsidie gevraagd word Spr. merkt op, dat een meester beroepen zal moeten worden, en die dan toch zal moeten weten waarop hij kan rekenen. Spr. meent dus, dat men die voor waarde niet er aan moet verbinden, Door de tweede voorwaarde zou men handelen in strijd met het ver langen van den inspekteur, die geene bijschool maa eene gewone school daar verlangt.

De heer *van Nooten* zegt, dat het denkbeeld der komm. is, dat Gedep. Staten die subsidie niet zullen mandateren, of er moet zekerheid bestaan, dat daardoor in het onderwijs zal voorzien zijn. Wat het tweede punt betreft, merkt Spr. op, dat elke gemeenteraad zal moeten bepalen het aantal scholen. Nu kan er alzoo slechts eene hoofdschool wezen en de anderen moeten dan de bijscholen zijn.

De Voorz. meent ook dat het doel der komm. niet is dat men zou verlangen dat de zaak eerst door de gemeentebesturen geregeld ware. De zaak zal zich, naar Spr.'s oordeel niet meer voordoen, en het is geen voortdurende subsidie. De gemeenten Benschop en Polsbroek kunnen eerst in 1861 tot eene regeling gedwongen worden. Intusschen wenschen Gedep. Staten dat aan die kinderen gelegenheid worde gegeven onderwijs te genieten. De heer *Bastert* vraagt, of men overtuigd is dat adress. niet meer kunnen betalen; maar Spr. merkt aan, dat zij reeds *f* 10 per kind betalen. De heer *Bastert* spreekt ook van het traktement; maar Spr. merkt aan, dat de onderwijzer geen vrije woning met tuin heeft.

Het voorstel der komm. wordt alsnu met 25 stemmen tegen die der HH. *de Louter* en *Bastert* aangenomen.

Aan de orde is alsnu het rapport betreffende de voordragt van Gedep. Staten aangaande de toelagen aan onderwijzers.

De heer *Broers* zegt, dat, nadat het rapport is uitgebragt, ten aanzien van het tweede punt, eene bedenking bij de komm. is opgekomen, die haar aanleiding geeft eene verandering in haar advies te brengen, en wel om op de begrooting van 1859 voor die toelagen aan te wijzen Hoofdst. VIII, afd. 1. art. 6: „Stichting, opbouw en verbetering van schoolgebouwen," en te lezen „Toelagen ten behoeve van schoolonderwijzers en instellingen van onderwijs, *f* 2000" en verder Gedep. Staten uit te noodigen, om in de zomervergadering van 1860 een voorstel te doen tot wijziging der begrooting van 1860 in dien zin.

De heer *Bastert* stemt zeer in met het eerste gedeelte van het voorstel en wenscht niets liever, dan Gedep. St. zoodanige magtiging te geven. Spr. gelooft echter, dat de zaak op eenvoudiger wijze te bereiken is dan door het tweede voorstel. Gaat men de diskussiën na, ten vorigen jare en dit jaar bij de begrooting gevoerd, dan is de post voor toelagen aan onderwijzers en instellingen van onderwijs op voorstel van den heer *v. Asch v. Wijck* afgestemd; de vergadering heeft dus willens en wetens dien post van een artikel op een ander overgebragt. Nu komt het Spr. voor dat de komm. de vergadering daarop wil doen terugkomen. Aan zoodanige wijziging is verbonden de goedkeuring des Konings en de afkondiging in het prov. blad. Spr. gelooft dat men kon volstaan met het eerste punt aan te nemen en Gedep. St. bevoegd te verklaren om zulke toelagen uit dien post goed te maken.

Vervolg in de Courant.

Vervolg in de Courant.

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.